
Mickiewicza Adama

Dzielnice: Żoliborz

Osiedla: Stary Żoliborz

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Naukowcy

Rok utworzenia nazwy: 1916

Opis

Adam Mickiewicz (1798-1855) - uważany za jednego z najwybitniejszych polskich poetów i dramaturgów. Obok J. Słowackiego i Z. Krasińskiego tworzył grono Trzech Wieszczów epoki romantyzmu. Urodził się w Nowogródku, studiował nauki humanistyczne na Uniwersytecie Wileńskim, ukończył też Seminarium Nauczycielskie. Założył Towarzystwo Filomatów, organizację o charakterze narodowo-patriotycznym. Podczas 4-letniego pobytu w Kownie, gdzie pracował jako nauczyciel, napisał rozprawę, za którą otrzymał tytuł magistra filozofii. Później przymusowo mieszkał na terytorium Rosji, m.in. w Moskwie i na Krymie. Ta część życia poety była inspiracją do napisania Dziadów cz. III. Podróżował także po Europie, by po nieudanej próbie powrotu do kraju osiąść na stałe w Paryżu. Ożenił się, miał sześcioro dzieci. Pracował w katedrze języków słowiańskich Collège de France, której był kierownikiem. Wygłaszał tam słynne prelekcje paryskie. Do dziś Mickiewicza uznaje się za najwybitniejszego reprezentanta Wielkiej Emigracji. Podczas pobytu w Paryżu bliski stał się mu nurt mesjanizmu. Jego ciało przewieziono do Paryża, a po 35 latach sprowadzono je na Wawel. Jego najważniejsze dzieła to (kolejność chronologiczna): Poezje t.1 w tym: Ballady i Romanse, Poezje t. II, w tym: Grażyna, oraz Dziady cz. II i IV, Sonety krymskie, Konrad Wallenrod, Pan Tadeusz, Dziady, cz. I (najpóźniej wydana), Konfederaci barscy. Po 20 latach przeniósł się na Krym, gdzie miał tworzyć Legion Polski i Żydowski przeciwko Rosji, jednak zmarł, prawdopodobnie na cholerę w Konstantynopolu.

Spoczywa:

Krypta na Wawelu (od 1890 roku).

Upamiętnienia:

al. Jerozolimskie 32 - popiersie dłuta A. Pruszyńskiego na fasadzie budynku.
ul. Krakowskie Przedmieście - pomnik dłuta Cypriana Godebskiego z 1899 roku (odtworzony po zniszczeniach wojennych w 1950 roku).

Do 1916.04.01 był patronem dzisiejszej ul. Olgerda, do 1954.05.20 ulic: Brzostowskiej, ks. J. Chrościckiego, Dzierżoniowskiej, Kożuchowskiej, Stromej, Sycowskiej oraz Żwanowieckiej, do 1960.05.05 ul. Maryli, do 1960.10.14 ul. Pielgrzymów, do 1979.01.01 ul. Władysława Jagiełły a do 1992.02.20 ul. Telimieny. Jego imię nosiła kiedyś również ul. Grażyny.

Ciekawostki

Decyzją z 1921 roku uznano, że byłe tereny esplanady Cytadeli można zabudować budynkami mieszkalnymi. Wyznaczono pl. Żeromskiego (Wilsona), w 1922 ul. Mickiewicza i w latach 1927-28 zbudowano przy nim I kolonię WSM, wg projektu Bruna Zborowskiego. Kolonia została zniszczona w czasie wojny, na jej miejscu stoi dziś m.in. kino Wisła. W 1925 puszczono tędy linię tramwajową. Na końcu ulicy, przy torach kolejowych, w 1877 roku zbudowano Dworzec Kowelski (Nadwiślański), jednak Rosjanie zburzyli go w 1915 r., w trakcie ich odwrotu. Na jego miejscu stanął w okresie międzywojennym drewniany pawilon Dworca Gdańskiego. W czasie wojny część domów została wypalona, odbudowano je ok. 1950, a w 1961 ulicę poszerzono, uregulowano i dano nową nawierzchnię.

Stan obecny:

Wiadukt: zbudowany w 1937 roku dla ułatwienia komunikacji między Żoliborzem a Śródmieściem. W latach 2008-11 remontowany i wyłączony z ruchu, co spowodowało duże utrudnienia w komunikacji.

Róg z ul. Gen. Zajączka: Pomnik w Hołdzie Żołnierzom AK z Żoliborza i Starówki oraz oddziałom partyzanckim z Puszczy Kampinoskiej poległym w natarciu na Dworzec Gdański 20 i 22.08.1944. Pomnik stanął w miejscu, skąd wyruszyły oddziały zgrupowań Żywiciel i Kampinos do ataku na Dworzec Gdański. Pomnik wykonała Irena Nadachowska, a odsłonięto go 29.09.1957. Na głazie umieszczono napis W hołdzie bohaterskim żołnierzom oddziałów powstańczych Kampinosu, Żoliborza i Starówki poległym w natarciu na Dworzec Gdański w dniach 20-22.08.1944, a także fragment wiersza Słowackiego A kiedy trzeba na śmierć idą po kolei Jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec. W 1974 dodano rzeźbę ceramiczną, którą jednakże wandalę rozbili w 1983. Jednak autorka została poproszona przez uczniów szkoły Zespołu Szkół Elektronicznych o odtworzenie rzeźby w brązie i ponownie odsłonięto ją 18.03.1988.

Róg pl. Inwalidów: 22.06.1944 grupa ZWM rozbiła tu patrol żandarmerii Niemieckiej.

Nr 18: Kamienica. Trzypiętrowa. Przez prawie 30 lat mieszkali tu małżonkowie Maria "Maryna" z Woycieszonków Zagórska (1906-1996) i Jerzy Zagórski (1907-1984). Ona była tłumaczką, głównie literatury rosyjskiej, litewskiej, ukraińskiej i czeskiej (m.in. S. Skljarenko "Droga na Kijów", S. Voronin "Dwa życia", "Historia sztuki starożytnej" red. A. Czegodajew, A. Golovko "Matka", L. Wygotski "Psychologia sztuki", V. Jankielewicz "Ravel", A. Sołowcow "Rimski-Korsakow", W. Sołouchin "Spotkania z ikonami", G. Abaszyszde "Syn królowej Tamar", S. Amiranaszwili "Sztuka gruzińska", L. Łagin "Wyspa rozczarowania", P. Cvirka "Ziemia żywicielka"), on zaś poetą (tomy "Białe bzy", "Czas Lota", "Komputerie i dylematy", "Królestwo ryb", "Męska pieśń", "Nie mruźmy powiek", "Oto nurt"), dramaturgiem ("Olimp i ziemia: moralitet z pantomimami w 3 aktach i 6 odsłonach wierszem"), pisarzem ("Kolce"), eseistą ("Krawędź", "Szkice z podróży w przestrzeni i czasie"), reportażystą ("Tam, gdzie diabeł pisze listy"), jednym z założycieli wileńskiej grupy poetyckiej „Żagary”, recenzentem teatralnym i tłumaczem literatury pięknej (S. Rustaveli "Wiciądz w tygrysiej skórze", M. Lermontow "Hiszpanie"). W swym dorobku miał również biografię św. Marii Faustyny Kowalskiej "Pieśń o Faustynie" i opowieść o Marii, Matce Jezusa "Zapomniana Matka".

Nr 21: Kamienica. Trzypiętrowa. Mieszkała tu Zofia Bielańska-Osuchowska (ur. 1919) - profesor biologii, autorka "Zarysu embriologii".

Nr 25: Blok mieszkalny ZUS. Powstał w 1930-1 wg proj. Józefa Szanajcy na miejscu fortu Georgijewskiego. Pozostałością po forcie jest nierówność gruntu na dziedzińcu bloku.

Nr 27: Kamienica. Dom projektował Józef Szanajca. Na parterze znajdowała się wówczas wędliniarnia Aleksandra Hammera. Właściciel mieszkał przy ul. Grochowskiej 21, miał sieć

cenionych sklepów w najbardziej atrakcyjnych punktach miasta (ul. Bagatela 14, ul. Marszałkowska 151, ul. Francuska 27, ul. Grochowska 129 oraz ul. Zajęczka 2). W okresie międzywojennym mieszkał tu Tadeusz Sołtan (1921-1996) - publicysta, krytyk literacki, redaktor ("Motywy i fascynacje", "Żołnierz-poeta, czasu kurza", "Z rachunków mojego pokolenia"). Jego sąsiadem byli Aleksander Jasiewicz herbu Rawicz, inżynier budownictwa, jeden z projektantów Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, wraz z żoną Stefanią z Szydłowskich i córką Jadwigą (później Kaczyńską). W czasie okupacji mieściła się tu Komenda Dzielnicowa OPL, walcząc z pożarami i zniszczeniami podczas nalotów we wrześniu 1939. Po wojnie zamieszkał Jacek Kuroń (1934-2004), o czym przypomina pamiątkowa tablica.

Kapliczka. W podwórzu, wolno stojąca - kamienna figura Matki Boskiej ustawiona na cokole.

Nr 30: dom w którym w czasie Powstania Warszawskiego mieścił się szpital powstańczy. Składają się na ten numer dwa budynki, jeden od Koźmiana.

Nr 32: Kamienica. Cztery piętra, naroża zaokrąglone z balkonami.

Nr 32a: Kamienica.

Nr 33, 33a, 33b, 33c, 33d: Bloki mieszkalne. Trzypiętrowe, na planie kwadratu.

Nr 34\36: Szklany Dom. Powstał w latach 1937-39, według proj. Juliusza Żórawskiego dla PZU Wzajemnych Pracowników Umysłowych. W czasie powstania, już pod sam jego koniec, w piwnicy leżeli ranni powstańcy, dopóki generał Bór nie wydał rozkazu kapitulacji Żoliborza. W 1948 r. mieszkał tu i odpoczywał Pablo Picasso podczas swego pobytu w Warszawie, na jego cześć urządzono bankiet, sam mistrz zaś namalował na pamiątkę na ścianie swoją kompozycję. Nazwę domu zaczerpnięto z książki Stefana Żeromskiego „Przedwiośnie”. W czasie okupacji zakopano na podwórku karabin maszynowy wraz z amunicją, potem odkopany i zakonserwowany w kotłowni na Suzina.

Nr 35, 35a: Bloki mieszkalne. Trzypiętrowe, na planie kwadratu.

Nr 37: 4 domy spółdzielni ZNICZ z charakterystycznym zniczem na rogu Mickiewicza i Żółkowskich wybudowane przed wojną. Mieszkał tu Krzysztof Jakowicz (ur. 1939) - jeden z najwybitniejszych polskich skrzypków.

Nr 39: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 41.

Nr 41: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 39.

Nr 43: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 45.

Nr 45: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 43.

Nr 47: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 49.

Nr 49: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 47.

Nr 51: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 53.

Nr 53: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 51.

Nr 55: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 57.

Nr 57: Dwupiętrowy bliźniak. Wspólny z numerem 55.

Nr 63: Megadex.

Nr 64: Blok osiedla Skarpa Żoliborska. Powstał w 1956 wg proj. Barbary Konarskiej i Jerzego Paciorkowskiego.

Pętla tramwajowa Marymont.

Nr 65: Blok mieszkalny.

Bloki osiedla Marymont Dolny. Powstał w 1973 do końca lat 80 wg proj. Zdzisława Łuszczynskiego. Bloki stawiano na pagórkach wyższych niż wał powodziowy na Wiśle, żeby mgła nie wdzierła się do mieszkań; również dlatego na dole są sklepy i punkty usługowe. Bloki stawiano na wysokich palach z uwagi na podmokły teren. Prześwity na dole mają umożliwiać cyrkulację powietrza. Mieszkania są duże, niektóre dwupoziomowe.

Nr 66: Blok osiedla Marymont Dolny.

Top Market.

Nr 70: Blok osiedla Marymont Dolny.

Nr 72: Blok osiedla Marymont Dolny.

Nr 74: Blok osiedla Marymont Dolny.

Data nadania nazwy: 1916.10.26 - był to jednak tylko odcinek do ul. Potockiej. 1933.12.14 - 1955.12.31 fragment od ul. Potockiej do ul. S. Twardowskiego nosił imię Stanisława Leszczyńskiego. Dopiero podczas zagospodarowania Marymontu ulice połączono w jeden ciąg, nadając obowiązującą dziś nazwę.
